

Egter buyten des nog betuygen ons vertrouwen dat U Wel Edele Hoog Achtb. zig wel zullen gelieven gepersuadeert te houden, dat wij, niettegenstaande de tegenwoordige gesteldheid der tijden, welke in vergelijking van vroegere dermaten verslimmert zijn dat men er zeedert 's Compagnies zeet in deese gewesten geen voorbeeld van opnoemen kan. Alzo onse competeuren de Engelschen genoegzaam om de geheele west van Indiën (Ceylon alleen uytgezondert) den meester speelen en de zaaken naar hun zin derigeeren-de, ons zoowel daar, als om de noord en oost door allerley indirecte wegen en middelen, en voornamentlijk door haren particulieren sluikhandel, alle mogelijke afbreuk doen.

Fol. 123v-124r.

(De Hoge Regering zal er evenwel alles aan doen om door vermeerdering van de retouren alle bedenkingen tegen de groei van het kapitaal in Azië weg te nemen. Dat blijkt uit het aanzienlijke retour in 1764 van f 10.939.801, en men hoopt dat dit ook met het retour van 1765 het geval zal zijn. Heren XVII hadden gevraagd om de mening van de gouverneur-generaal over het trekken van grote sommen op assignatie, [fol. 125] het bestellen van grote hoeveelheden geld en andere middelen om de tekorten in Azië goed te maken, maar zelfs om het kapitaal daar te vergroten. Overeenkomstig wat deze daarover aanvoerde, ontkent men dat dit is geschied. Het gebeurde wel)

--- om de Comp^e. te doen gaudeeren van het advans van $7\frac{9}{13}$ per cento welke den telleren gekort worden, mitsgaders om uit te winnen de risico van de zee als anderzints, welke de Comp^e. bij uitzending van geld onweedersprekelijk moet ondergaan.

Dat van die g'accepteerde penningen al aanstonds een nuttig gebruik heeft kunnen worden gemaakt en ook gemaakt is, door daarvan een goede somma te employeeren tot aflossing van genegotieerde gelden, die anders zouden hebben moet blijven voortlopen, en dus bij de Comp^e. geprofiteerd de intrest penningen, die anderzints zouden hebben moeten werden betaalt, ongerekent dat veele andere articulen haar voortgang hebben genomen, welke bij het tegendeel zoo spoedig geen effect zoude hebben kunnen sorteeren.

Dat de geldeisschen uit Nederland in die tijden, ook na dato, zijn gereguleert na de voormelde g'accepteerde somma, 'tgeen nader bevestigd word door dit bewijs dat die petitien die van voorgaande jaaren op verre na in grootheid niet hebben g'evenaard.

Dat uit het g'allegueerde dienthalven blijkt dat in het doen der geldeisschen, buyten dat deselve op verrena niet compleet zijn voldaan, niet te breed is te werk gegaan. Zooals dat nu ten klaarsten beweezen word, dewijl men niettegenstaande de volgens qualificatie bepaalde 20 tonnen schats, reets in de maanden April en volgende niet alleen zijn geteld, maar ook bereets genoegzaam g'employeert zijn geworden.

Fol. 125v-126v.

(Op de $57\frac{1}{2}$ ton die uit Bengalen werd besteld, kon door gebrek tot op heden maar f 1.672.814 voldaan worden, op de bestelling van 16 ton uit Ceylon maar f 556.214, op die uit Coromandel [fol. 127] $16\frac{4}{3}$ ton maar f 1.205.614. China moest voor de daarheen gezonden peper en tin van de aanmerkelijke som van f 1.509.314 voorzien worden om wat aan de uit Nederland ontvangen contanten en goederen voor 1766 en de komende stille tijd ontbrak, te verschaffen. Als er geen tekort te Bengalen zou zijn, dan zouden er vier schepen vandaar naar Nederland gezonden zijn. Daaraan twijfelt men nu. Wegens de goede rendementen is het bestuur sterk aangeraden om geldtransacties aan te gaan. Of dat lukt is onzeker, maar men hoopt het wel en evenzeer dat Heren XVII de genomen maatregelen zullen toejuichen, zowel als de toestemming aan het bestuur op Ceylon om geld op assignatie naar Nederland op te nemen. [fol. 128] Geldgebrek daar zou zeer slecht zijn en dat hoopt men zo te voorkomen. De overwegingen van de gouverneur-generaal over vermindering van de uitgaven te Batavia, Java's Oostkust, Bantam en Cheribon zijn in 1763 met het naschip Bronstee verloren gegaan. Ze zijn dat jaar nogmaals met de voorloper Baarzande verstuurd en moeten al wel zijn ontvangen. Men hoopt dat ze aan de verwachtingen hebben voldaan. De gouverneur-generaal had geen tijd eerder aan zijn belofte te voldoen, wat Heren XVII hadden begrepen. Men zal opletten dat op de buitenkantoren zuinigheid wordt betracht, wat uit de